

ВІДГУК
доктора наук з фізичного виховання і спорту,
професора Кіприча Сергія Володимировича
на дисертаційну роботу Штанагея Дмитра Вікторовича
«Формування індивідуальних стилів змагальної діяльності спортсменок,
які спеціалізуються у боксі, із врахуванням функціональної асиметрії»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт,
01 Освіта/Педагогіка

Ступінь актуальності обраної теми.

Бокс як вид єдиноборства, де поєднується ударна техніка із спритністю та силовими елементами, має активний розвиток майже в усьому світі. Сучасний поєдинок боксера характеризуються підвищеними вимогами спортсмена при виконанні технічних елементів в ускладнених умовах змагальної діяльності. Особливо важливим є якість технічної підготовленості боксера. Адже, саме технічна складова ефективності в боксі має незаперечне значення.

Останнє десятиріччя бокс активно опановують жінки. Жіночий бокс характеризується пластичністю і відсутністю зайвої агресії. Жінки внесли до боксу елементи видовищності та яскравості.

Не дивлячись на популярність та географію розвитку жіночого боксу, на жаль структура та зміст тренувального процесу жінок не завжди враховують гендерні особливості. Крім того, можна констатувати відсутність фундаментальних досліджень, що стосуються проблематики технічної підготовленості в жіночому боксі. Є лише поодинокі роботи, що віддзеркалюють питання контролю техніко-тактичної підготовленості жінок боксерів (Аксютин В.В., 2021), дослідження спеціальної працездатності у жіночому боксі (Лисенко О.М., Гасанова С., 2019), особливості змагальної діяльності у жінок боксерів (Воронцов А., 2020).

Однак, у багатьох роботах проблематика формування стилів змагальної діяльності боксерів жінок висвітлюється лише частково.

Впровадження результатів дослідження об'єктивних кількісних і якісних характеристик технічної підготовленості та стилів змагальної діяльності у жінок боксерів дасть можливість удосконалити тренувальний процес та підвищити ефективність та видовищність сутичок.

Виходячи з вищезгаданого, дисертаційна робота Штанагея Д. В. «Формування індивідуальних стилів змагальної діяльності спортсменок, які спеціалізуються у боксі, із врахуванням функціональної асиметрії» є актуальною.

Зв'язок роботи з науковими темами та планами. Актуальність роботи також визначає той факт, що вона виконувалась за планом науково-дослідної роботи НУФВСУ на 2016–2020 рр. за темою 2.28 “Біомеханічні та психофізіологічні критерії техніко-тактичної підготовленості спортсменів високої кваліфікації” (номер держреєстрації 0118U002068) та згідно Плану науково-дослідної роботи НУФВСУ на 2021-2025 рр. за темою 2.6 «Науково-методичний супровід тренувальної та змагальної діяльності кваліфікованих спортсменів у єдиноборствах та силових видах спорту» (номер держреєстрації 0121U108940).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Дисертація складається з вступу, аналітичного розділу, методичного розділу, двох розділів результатів досліджень, розділу аналізу та узагальнення результатів дослідження, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел, додатків.

В анотації подано короткий виклад українською та англійською мовами основних наукових положень дисертаційної роботи та її ключових слів. Автором також представлено список опублікованих праць за темою дисертації.

У вступі подано загальну характеристику дисертації: обґрунтування актуальності обраної теми; мету і завдання роботи; об'єкт та предмет

дослідження перелік використаних наукових методів дослідження; наукову новизну та практичне значення отриманих результатів; кількість публікацій автора за темою дисертації.

Аналітичний огляд розкриває актуальні питання індивідуальних стилів та типологічні властивості у жіночому боксі.

Автором розглядаються особливості індивідуальних стилів діяльності спортсменок, які спеціалізуються у боксі. Аналізуються можливості підготовки боксерів-жінок з урахуванням їх психофізіологічних властивостей та типу функціональної асиметрії. Розкривається структура формування техніки рухів боксерів жінок із урахуванням типу функціональної асиметрії.

Огляд літератури повністю відповідає суті дисертації, викладений логічно і розкриває питання, пов'язані із проблемами формування індивідуальних стилів в залежності від функціональної асиметрії мозку.

Для обґрунтування отриманих результатів автором застосовувалися роботи з теорії і методики спортивного тренування (В. М. Платонов, 2013; О.А. Шинкарук., 2018; Z. Kozina, 2017), системи підготовки в спортивних єдиноборствах (S. Kiprych, 2015; I. Kohut, 2021; L.V. Podrigalo, 2018), сучасних технологій підготовки єдиноборців на етапах багаторічної підготовки (В. В. Аксютин, 2019; С. Нікітенко, 2016; М.П. Савчин, 2013), проблемних питань технічної підготовленості в спортивних єдиноборствах (С.В. Кіприч, 2019; А. Ю. Радченко, 2011; А. Nykytenko, 2018).

Методичний розділ присвячено висвітленню використаних у роботі методик дослідження. Для вирішення поставлених завдань використано адекватні методи дослідження у достатньому обсязі. Було застосовано теоретичний аналіз та узагальнення наукової та методичної літератури, аналіз досвіду спортивної практики шляхом опитування, педагогічне спостереження, педагогічне тестування, методи математичної статистики.

Змагальна діяльність спортсменок, оцінювалась за показниками індивідуальних стилів ведення бою. Спостереження проводилися на чемпіонатах України та чемпіонатах світу. Також, переглянуто 93 поєдинка, проаналізовано

158 протоколів. Технічну підготовленість вивчали серед 26 жінки-боксерів із різними стилями ведення поєдинку.

Третій розділ присвячено дослідженню психомоторних реакцій спортсменок, які спеціалізуються у боксі, та мають різні типи латералізації моторних і сенсорних функцій.

Було вивчено індивідуальні профілі функціональної асиметрії спортсменок, які спеціалізуються у боксі. Дослідження якісних та кількісних характеристик сенсомоторних реакцій дозволило диференціювати спортсменок за індивідуальними стилями.

Четвертий розділ присвячено експериментальному обґрунтуванню процесу формування індивідуального стилю змагальної діяльності спортсменок, які спеціалізуються у боксі.

Було розроблено модельні характеристики змагальної діяльності найсильніших спортсменок світу. Проведено біомеханічний аналіз техніко-тактичних дій спортсменок з різними індивідуальними стилями змагальної діяльності. Запропоновано факторну модель індивідуальних стилів змагальної діяльності спортсменок із різним типом функціональної асиметрії із врахуванням їх психофізіологічних властивостей жінок боксерів.

П'ятий розділ присвячено аналізу та узагальненню результатів дисертаційного дослідження.

Висновки повністю відповідають завданням дослідження та змісту основного тексту роботи.

Таким чином, задачі, поставлені у дисертації, виконані у повному обсязі.

Достовірність результатів та їхня новизна.

Достовірність результатів забезпечено коректним добором та використанням широкого кола методів дослідження.

Автором розроблена модель спортсменки боксера високої кваліфікації, з урахуванням психофізіологічних властивостей та індивідуальних стилів змагальної діяльності. Запропоновано концепцію індивідуалізації підготовки спортсменок з необхідністю акценту на розвитку провідних якостей.

Загалом, результати досліджень, отримані автором ретельно обґрунтовані і доведена їх достовірність. Висновки дисертаційної роботи в цілому відображають отримані результати і відповідають меті та завданням дослідження.

Повнота викладу в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації

За темою дисертації опубліковано 9 наукових праць, серед яких 2 статті у фахових виданнях України, 2 – у періодичному науковому виданні, яке включено до міжнародної наукометричної бази даних Scopus, 5 праць мають апробаційний характер.

У дисертаційній роботі відсутні порушення академічної доброчесності

Зауваження до дисертаційної роботи

Оцінюючи в цілому дисертаційну роботу Штанагея Д. В. «Формування індивідуальних стилів змагальної діяльності спортсменок, які спеціалізуються у боксі, із врахуванням функціональної асиметрії» позитивно, слід зупинитися на ряді положень, що потребують додаткових коментарів.

1. В третьому розділі автор досліджує прояв швидкісних характеристик у спортсменок за сенсомоторними реакціями. Виявлено, що 77,7% спортсменок мають домінуванням лівої руки, 50% – амбідекстри і 25% із домінуванням правої руки. Хотілось би почути пояснення автора з цього приводу.

2. При дослідженні швидкості сенсомоторного реагування автором встановлено, що у спортсменок з правим домінуванням при пред'явленні подразника в лівому напівполі середній час реакції правої руки склав $203,0 \pm 11,8$ мс, а лівої руки - $217,0 \pm 14,6$ мс. Виникає питання, чому немає достовірної відмінності за цим показником?

3. В четвертому розділі автор представляє кореляційний аналіз показників спортивної техніки, психофізіологічних показників та індивідуальних стилів змагальної діяльності спортсменок, які спеціалізуються у боксі. Виявлено, що коефіцієнт кореляції між оперативним мисленням та стійкістю

сенсомоторних реакцій має позитивний зв'язок. Хотілось би почути пояснення автора стосовно отриманого результату.

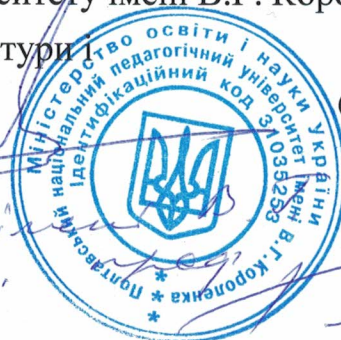
Однак, зазначені побажання не впливають на загальну позитивну оцінку рецензованого дослідження, не знижують високого рівня представленої роботи і носять дискусійний характер.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертаційна робота Штанагея Д. В. «Формування індивідуальних стилів змагальної діяльності спортсменок, які спеціалізуються у боксі, із врахуванням функціональної асиметрії» є завершеним науковим дослідженням, що має як теоретичне, так і практичне значення, отримані нові науково обґрунтовані результати. Дисертаційна робота відповідає спеціальності 017 Фізична культура і спорт, вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019), вимогам освітньо-наукової програми, яку успішно завершив здобувач, вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор Штанагей Дмитро Вікторович заслуговує присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Офіційний опонент:

доктор наук з фізичного виховання
і спорту, професор, професор кафедри
теорії і методики фізичного виховання,
адаптивної та масової фізичної культури Полтавського
Національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка,
заслужений працівник фізичної культури і
спорту України

С. В. Кіприч

*Ректор ПНПУ імені В.Г. Короленка
заслужений проф. наук.*

*Короленко
М. Тришків*